

■ *Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan jäsenet ovat Suomen kierroksellaan päässeet iloitsemaan monista menestystarinoista. Innovatiiviset yritykset ja eri alueiden innovatiiviset ympäristöt ovat virittäneet uskoa Suomen tulevaisuuteen.*

Lappeenrannassa TEKin Innovatiivinen yritys -palkinnon sai Komartek, Raahessa Vieskan Metallin ja Lahdessa Startex.

Suomalainen innovatiivisuus tulee tutuksi

Eteläkarjalaiset olivat päättäneet ottaa kaiken irti Lappeenrannan Innovatiivisuus voimavaraksi -seminaarista. Paikalle vääntäytyneet kansanedustajat – heitä oli peräti neljä – saivat seminaariyleisön ohella nauttia tiukasti neljään tuntiin puristetusta alueen tietopaketaista.

Kenellekään ei liene jäänyt epäselväksi, että Etelä-Karjalan tulevaisuus lepää kolmen kivijalan varassa: metsäteollisuuden, tietoliikennetekniikan ja metallitekniikan. Metsäteollisuuden määrittävät kuutostien kuljallekin ja kun pistäytyy Lappeenrannan ja Imatran teollisuusalueille, huomaa, etteivät karjalaiset tässä turhia mahtaila. It-alan ja metallitekniikan yrityksiä on runsaasti.

Metsäteollisuus, tietoliikennetekniikka ja metallitekniikka määrittävät myös teknillisen yliopiston ja ammattikorkeakoulun painotusalueiksi. Teknologiyrittäjyys on yliopiston uusi erikoistumisalue, jonka ensimmäiset opiskelijat ovat valmistuneet. Rehtori **Markku Lukan** mukaan innokkuus yrittäjyyteen näyttäisikin kasvaneen Etelä-Karjalassa.

UPM-Kymmene ja Stora Enso ovat keskittäneet tutkimustoimintansa alueelle. Niinpä eteläkarjalaiset puhuvat Lappeenranta-Imatra-akselista metsäteollisuuden johtavana tutkimus- ja innovaatiopaikkana Euroopassa ja koko maailmassa.

Kareltekin verkkohanke uusi kilpailuvaltti

Merkittävä rooli on teknologia-keskus, yritysautomo Kareltekillä, jonka tärkein tehtävä on edistää uuden yritystoiminnan syntymistä Kaakkois-Suomeen. Yrityksen tukeksi tarjotaan toimitiloja, perus- ja kehittämisspalveluja sekä innovatiivisia yhteistyökumppaneita. Kareltekin tiloissa toimii nykyään noin 70 yritystä. Sen yritysten ja tutkimusyksiköiden menestys perustuu erikoisoosaamiseen, joka liittyy juuri informaatioteknologiaan ja korkean teknologian metallirakenteisiin.

Kareltekillä on toimipiste myös Imatralla. Siellä pyritään edistämään ICT- ja sisältötuotantoalan uusien yritysten syntymistä eri-

tyisesti Imatran seudulle ja Etelä-Karjalaan.

Kareltekin merkittävä eLiiketoiminta verkossa -hanke on suunnattu Etelä-Karjalan pk-yrityksille. Tarkoitus on saada yritykset ottamaan käyttöön uusia verkko-liiketoiminnan ratkaisuja ja näin parantamaan kilpailukykyään. Yritykset voivat laatia oman sähköisen liiketoiminnan suunnitelman, tutustua alueelliseen ja valtakunnalliseen sovellus- ja palveluntarjontaan sekä alueen verkkolasku-soitteistoon. Palvelun kautta saa myös apua ja tukea sähköisen liiketoiminnan koulutukseen.

Teknillisen yliopiston vararehtori, teknologiatutkimuksen ja kansantaloustieteen professori **Kalevi Kyläheikon** mielestä yritysten py-

syvän alueellisen kilpailuedun saavuttamisen keskeinen kysymys on alueellinen tietämysperusta ja jatkuva kollektiivinen oppiminen. Yritysten ja toimialojen rajoja on myös pystyttävä ylittämään.

Kyläheiko paheksui suomalaista teknologiapolitiikkaa siitä, että kaikki munat on laitettu samaan koriin, kun t&k-rahoituksesta 70 prosenttia on annettu biotekniikkaan. Suomen Akatemiakin on panostanut tekniikkaan vähemmän kuin yhteiskuntatieteesiin. Kyläheiko kaipasi rahoitusta tekniikkaa ja liiketaloutta luovasti yhdistäville hankkeille.

– Ja kansanedustajille viestinä: Diplomi-insinöörejä tulee liian monesta paikasta, Kyläheiko pamautti. □

Professori Pirjo Ståhlella (keskellä) on riittänyt kuulijoita ja jututtajia eri seminaareissa. Innovatiivisuuden johtaminen on taitolaji, johon Ståhlen, Markku Sotaraudan ja Aino Pöyhösen tutkimus tarjoaa tietoa, mutta myös käytännön vinkkejä elävästä elämästä.

Komartek kehittää toimialakohtaisia tietojärjestelmiä

■ Komartek on it-talo, joka kehittää ja markkinoi tietojärjestelmiä energia-, vesi- ja ympäristöhuoltoon sekä kiinteistöalalle. Yritys sai TEKin Etelä-Karjalan Innovatiivinen yritys -palkinnon Lappeenrannassa. Pian sen jälkeen julkaistiin tieto yrityskaupasta: WM-Data osti Komartekin.

Ainakin Lappeenrannassa opiskelleet muistanevat professorit **Lasse Koskelaisen** ja **Esa Marttilan**, jotka 1981 perustivat aluksi lähinnä konsultointiin keskittyneen Komartekin. Nimi sai perustajiensa sukunimien alkukirjaimien lisäksi aina niin vaikkuttavan tek-osan.

Koskelaisen ja Marttilan kaukolämpöverkoston suunnitteluun liittyvä innovaatio käynnisti varsinaisen menestyvän tuoteliikeyrityksen. Nykyisin Flora 32 -nimellä tunnettu järjestelmä on vain pieni osa Komartekin laajasta energiaan, vesi- ja ympäristöhuoltoon sekä kiinteistöalalla keskittyneistä it-palveluista.

Yritys kantaa kunniaakasta nimeään viimeisiä päiviä, sillä uusi nimi WM-Data Utilites on jo rekisteröitävänä. Enemmistön yrityksestä omisti vielä palkinnosta päätettäessä sen ensimmäinen palkattu työntekijä **DI Ari Korhonen**. Hän oli hallituksen puheenjohtaja ja vastasi liiketoiminnan kehittämisestä.

Korhonen myi osuutensa Komartekista WM-Datalle lokakuun alkupäivinä. Aiemmin WM-Data oli yrityksen vähemmistöosakas 34,3 prosentilla.

– Kauppa vahvistaa Komartekin tuotekehitystä. Kehitämme yhdessä energiayritysten kanssa uuden sukupolven sähkön asiakashallintajärjestelmää Kolibria. Sille avautuvat nyt entistä suuremmat markkinat Pohjoismais-

sa, Korhonen arvioi.

Komartek on Pohjoismaiden markkinajohtaja kaukolämpöohjelmistojen toimittajana. Suomessa se on markkinajohtaja sekä kaukolämpö-, vesihuolto- että kiinteistötoimialoilla. Se tarjoaa ohjelmistotuotteita asiakashallinnasta laskutukseen ja suunnitteluun sekä erilaisiin web-palveluihin.

Tasaista kasvua

Tiukasti valitut stabiilit toimialat ovat taanneet sen, että Komartek on kasvanut tasaista tahtia: Lämpöä ja vettä tarvitaan aina. Viime vuonna liikevaihto oli 8,1 miljoonaa euroa ja liiketoiminnan kannattavuus noin yhdeksän prosenttia.

Toimitusjohtaja **DI Juha Soini** toteaa vaatimattomasti, että yritys on kasvanut kohtuullisen mukavasti. Yritystojen kautta on hakeuduttu myös ulkomaille. Viimeisin lisä hankittiin Puolasta, jonka kaukolämpö- ja vesihuollon ohjelmistoliiketoiminnan markkinajohtajasta ostettiin tänä vuonna vähemmistö. Ensi vuoden alussa Komartek omistaa siitä sopimuksen mukaan loputkin.

Komartek Polskan lisäksi tytäryhtiö Komartek AB toimii Ruotsissa. Virossa sijaitsee Komartek Oü, joka on yrityksen kuuden hengen tuotekehitysyksikkö. Venäjälle on yritetty jo usean vuoden ajan, mutta siellä operoiminen on ollut melkoista tuskaa.

– Venäjällä on valtavasti potentiaalia, mutta maksavia asiakkaita

Komartekin toimitusjohtaja Juha Soini on alunperin WM-Datan – tai silloisen NovoGroupin – miehiä. Yrityskaupan myötä Soini palaa tuttuun taloon Komartekin Suomen liiketoimintojen vetäjäksi. Myös Komartekin enemmistöosuutensa WM-Datalle myynyt Ari Korhonen jatkaa WM-Datan leivissä. Häen vastuullaan on Komartekin liiketoiminta ja sen kehittäminen Pohjoismaissa ja Puolassa.

ei löydy. Kun siellä aletaan mieltää, että energiatuotannon hallinta ja laskutus ovat myös ympäristökysymyksiä ja kun EU-rahoitus ehkä selviää, voivat markkinat vielä aueta, Soini pohtii.

Innovatiivisuudesta

Suomessa Komartek on levittänyt viidelle paikkakunnalle. Lappeenrannan lisäksi toimipisteet on Helsingissä, Riihimäellä, Tampereella ja Jyväskylässä.

– Toimintamme keskittyy lähinnä Lappeenrantaan ja Helsinkiin. Molempiin paikkoihin olemme myös rekrytoimassa uutta väkeä, Soini kertoo.

Yrityksen palveluksessa on tätä nykyä noin 90 työntekijää. Diplominsinöörejä heistä on pitkälti toistakymmentä ja insinöörejä vielä enemmän.

– Komartekin innovatiivisuuden keskeinen kulmakivi on, että olemme asiakaslähtöinen ohjelmistotalo, jonka tuotteisiin asiakkaat pääsevät vaikuttamaan suoraan. Ideat tuotekehitykseen tu-

levat asiakaskehitysryhmiltä. Tuotekehitysvastuu säilyy edelleen Suomessa, vaikka omistajaksi tulee pohjoismainen it-yhtiö, Soini sanoo.

Komartek on aktiivisesti mukana alan järjestöjen ja sidosryhmien toiminnassa. Näin verkostoitumalla alan uusin tieto saadaan nopeasti ja sitä päästään heti hyödyntämään tuotekehitystyössä.

Soinin mukaan sekä yrityksen johdolla että hallituksella on enakkoluuloton asenne liiketoimintaan. – Molempien kompetenssi on voimakkaasti tältä alueelta, joten päättäjät puhuvat samaa kieltä tuotekehityspäällikköjen kanssa.

– Innovatiivisuus on lopultakin tietotaitoa ja sinnikää työtä, Soini tuumaa. □

Lisätietoja: www.komartek.fi

Raahen alueella verkostot toimivat

■ Tulevaisuusvaliokuntaa innosti Raahen seminaaripäivänä vierailu kuumasinkittyjä hoitotasorakenteita valmistavaan R-tasoon. Vierailijoiden mielestä R-taso on malliesimerkki siitä, miten innovatiivinen yritys toimii. Monia paljinkintoja saaneessa yrityksessä on oivallettu, ettei kaikkea tarvitse tehdä itse. Verkostoitumalla sopivasti saa muut toimimaan oman asian puolesta.

Elinkeinojohtaja **Risto Pietilä** esitteli viittä Raahen alueen kuntaa palvelevan verkoston, johon voi tarkemmin tutustua osoitteessa www.raahenseutukunta.fi.

Pietilä antoi tunnustuksen TE-keskuksen sitkeille työntekijöille, joiden ansiosta alueen yritykset on saatu yhteistyöhön. Alueel-

le on saatu pyöreän pöydän ajattelu, joka toteutuu muun muassa ameebamaisissa työryhmissä, esimerkiksi palvelualoilla, Softpoliksessä ja yrittäjyyskasvatuksessa.

– Kaikki lähtee innostuneista ihmisistä, jotka kykenevät yhteistyöhön, Pietilä muistutti.

Kansanedustaja **Matti Ahde** totesi, että Suomessa johtamiseen liittyy todella suuria ongelmia. – Johtamiskäytännöt ovat hierarkkisia. Meillä ei arvosteta yksilöiden luovuutta, ei kannusteta erilaisuuteen, joustamiseen eikä osaamiseen. Vanhoista toimintatavoista ja ohjaujärjestelmistä pidetään kiinni.

Ahteeseenkin vierailu R-tasossa teki vaikutuksen. – Se on esimerkiksi yrityksestä, jossa on vapautettu

ihmisen luovuus. Lisäksi siellä toimitaan jalat maassa eikä ole lähdetty liikkeelle liian nopeasti.

Paikallisista innovatiivisista yrityksistä seminaarissa oli kaksi esimerkkiä. Toimitusjohtaja **Ingmar Vesterlund** kertoi erilaisia pinoitteita valmistavasta Pikoblastesta ja radiologian erikoislääkäri **Jarmo Reponen** verkottuneesta yhteistyöstä terveydenhuollossa. Terveydenhuolto on hyvin tietointensiivistä työtä, jossa suuri osa henkilökunnan työajasta kuluu tiedon siirtoon. Muun muassa sähköiset sairauskertomukset ja telekonsultointi ovat tehneet Pohjois-Suomen terveyskeskuksista uuden palvelukulttuurin edelläkävijöitä. □

Anitta Valtonen

– Yrittäjällä on monta rautaa tulessa eikä kaikkea ehdi tehdä itse. Meillä on avoinna tuotekehityspäällikön paikka. Etsimämme henkilön on oltava innovatiivinen, hänellä on oltava teknistä osaamista ja hänen on ymmärrettävä asiakkaiden tarpeet, toimitusjohtaja Ari Koutonen kertoo ja pyytää sopivaa henkilöä ottamaan yhteyttä.

Kokonaisratkaisuja järjestöjäsenille – If

Voit olla huoletta, koska selkeässä If-sopimuksessa vahinkovakuutukset ovat yhdessä vakuutus kirjassa.

Hyödyt jäsenyydestäsi, koska saat tuntuvia alennuksia vakuutusmaksuistasi sekä neljä korotonta maksuerää. Maksuistasi saat myös YkkösBonusta. Lisäksi sinulla on järjestösi jäsenenä oikeus edulliseen Ryhmäsampoon.

Lisätietoja järjestöeduistasi saat soittamalla palvelukeskukseemme 010 515 200, käymällä konttorissamme tai verkosta www.if.fi/tek

Liittyminen EU:hun kannusti viljelijän keksimään

■ Raahessa 4. lokakuuta Innovatiivinen yritys -palkinto annettiin alavieskalaiselle Vieskan Metallille. Yritys on kehittänyt uudenlaisen kylvömenetelmän, VM-aitosuorakylvön, ja uudenlaiset kylvökoneet, jotka säästävät aikaa, kustannuksia ja ympäristöä.

Vuonna 1979 perustetun Vieskan Metallin toimitusjohtaja Ari Koutonen kertoo, miten yrityksen toiminta sai aivan uutta nostetta, kun Suomi liittyi Euroopan unionin jäseneksi. – Kehitimme VM-aitosuorakylvömenetelmän, koska EU-jäsenyyden myötä tuotantohinnat viljelijöille laskivat ja tilakoot kasvoivat. Oli tarve säästää, koska työt pelloilla tehtiin entisiin voimin.

Uusi menetelmä ja sitä tukevat kylvökoneet ovat onnistuneet odotusten mukaan. Ne säästävät aikaa, rahaa ja ympäristöä.

Uusi menetelmä mahdollistaa usean työvaiheen tekemisen yhdellä ajokerralla. VM-aitosuorakylvössä kylvö tehdään suoraan puimurin jälkeiseen sänkeen ilman esimuokkausta. Kylvö onnistuu yhtä hyvin keväällä kuin syksyllä.

Uusi menetelmä säästää myös ympäristöä. Koska kyntö ja muokaus jäävät pois, vähenevät ravinnepäästöt vesistöihin ja hiilidioksidipäästöt ilmakehään. Lisäksi menetelmä parantaa maan rakennetta. Rikkakasvien torjunta hoidetaan glyfosaattiruiskutuksilla, jotka tehdään joko keväällä ennen kylvöä tai syksyllä puinin jälkeen.

Ideasta tuotteeksi

Uudet kylvökoneet ovat Ari Koutosen kehittämiä. Hän on maanviljelijän poika ja itsekin alunperin viljelijä, jota maatalouskoneet ovat kiinnostaneet pikku-pojasta asti. Hän näki aikanaan amerikkalaisen traktorivalmistaja

Massey Fergusonin suorakylvökoneen, joita tehtiin 20 vuotta sitten. Siitä hän sai idean soveltaa konetta Suomen oloihin.

Vieskan Metallin on koekylvöihin testannut konetta useita vuosia yhteistyössä Maatalouden Tutkimuslaitoksen kanssa. Viljelijöille kone ja menetelmä ovat tulleet tutuiksi esittelykylvöillä, joita on järjestetty noin 2000:lla hehtaarilla eri puolilla maata. – Näin viljelijät näkevät, että ne toimivat. Eihän suomalaisen usko, ennen kuin näkee, Koutonen kertoo.

Vieskan Metallin on onnistunut myös tuotteensa markkinoinnissa. Käytössä on jo noin 600 konetta. Pääasiakkaat ovat Suomessa, mutta markkinat ovat avautumassa myös Pohjoismaihin sekä Itämeren alueelle, maihin, joissa EU-jäsenyyden myötä on samanlainen tarve säästöihin kuin Suomessa kymmenkunta vuotta sitten. – Säästöt hehtaaria kohden ovat noin sata euroa perinteiseen kylvöön verrattuna. Uusi peruskone maksaa 35 000–40 000 euroa, joten viljelijä ansaitsee muutamassa vuodessa koneen hinnan.

Signaali tuotteen uskottavuudesta markkinoilla on se, että kilpailijat ovat alkaneet tehdä vastaavaa konetta. – Markkinat kasvavat kotimaassa koko ajan ja meillä on valmiuksia lisätä tuotantoa myös vientiin, Koutonen kertoo. Hän arvioi, että ensi kesänä kymmenesosa Suomen viljelypinta-alasta hoidetaan aitosuorakylvömenetelmällä.

Vieskan Metallin kotipaikka on Alavieska, ja yrityksessä työs-

Jari Lentikangas

Aitosuorakylvökone sopii kaikille maalajeille ja kaikenlaisiin kylvöoloihin. Koneessa on isot matalapaineiset renkaat ja kestävä vannastekniikka. Vantaan tukipyörä säätelee työsyvyyden ja sulkee kylvövaon. Patentoitu etuhara tasaa olkikasoja ja siirtää oljen pois kylvöriviltä.

kentelee noin 40 henkilöä. Kiireinen toimitusjohtaja Koutonen on valmis palkkaamaan tuotekehityspäällikön, heti kun sopiva henkilö löytyy. – Paljon lisää innovaatioita olisi tulossa, mutta yrittäjänä minulla ei ole tarpeeksi aikaa tuotekehitykseen.

Selkeä uusi rakenne

– Koneemme on rakenteeltaan yksinkertainen ja selkeä ja sitä on helppo käyttää, Ari Koutonen luonnehtii.

Uutta on koneen vannasrakente, niin sanottu kaksoiskiekkovannas, joka leikkaa pyöriessään maahan uran, johon siemen ja lannoite sijoitetaan säädettyyn syvyyteen ja samaan vakoon.

Koneen vannaspaino on puolet isompi kuin perinteisessä suorakylvökoneessa, lisäksi kone painaa kolmasosan enemmän kuin perinteiset suorakylvökoneet. Koneen vannaspaino on säädettävissä hydraulisesti 50–175 kg/vannas. Suurempi vannaspaino riittää sängelle kylvöön kaikille maalajeille.

Pienempi vannaspaino soveltuu keveille maille ja muokatun maan kylvöön.

Vantaan työsyvyys säädetään vannaskohtaisella tukipyörällä. Kylvöura sulkeutuu vannaskohtaisen tukipyörän ansiosta. Kylvöjälki viimeistellään kaksirivisellä jälkiäkeellä.

Koneen vetotehotarve on noin kolmasosan pienempi kuin perinteisessä suorakylvökoneessa, koska siemen ja lannoite menevät samaan vantaaseen. Kolmemetrin koneen vetotehotarve on noin 90 hevosvoimaa ja nelimetrin koneen vetotehotarve on noin 110 hevosvoimaa.

Sekä kylvömenetelmä että koneen etuhara on patentoitu. □

Lisätietoja: ari.koutonen@vieskanmetalli.com ja www.vieskanmetalli.com

Lahti saa innovaatioprofessorin

■ Innovaatiivisuus voimavaraksi -seminaarin paikaksi Lahti sopi erinomaisesti, sillä sinne perustetaan Suomen ensimmäinen innovaatiojärjestelmien professori. Viran tavoite on tukea alueen yritysten tuotekehityksen edistämistä ja ideointia.

Professori on Lahden tiede- ja yrityspuiston ja Lappeenrannan teknillisen yliopiston yhteishanke. Sitä rahoittavat Lahden tiede- ja yrityspuiston lisäksi muun muassa Hämeen TE-keskus ja Päijät-Hämeen liitto. Professori kuuluu Lappeenrannan teknillisen yliopiston tuotantotalouden koulutusohjelmaan.

Myös Lahden ammattikorkeakoulu on perustanut oman innovaatioyksikön toimimaan kehittäjänä koulutuksen ja työelämän välimaastossa.

Seminaarissa lahtelaiset muhurehtivat valtion työpaikkojen vähäisyyttä kaupungissa. Erityisesti harmiteltiin yliopiston puutetta, vaikka asiaa on korjattu useilla yksittäisillä yliopistoyksiköillä, joita on saatu niin Helsingistä, Lappeenrannasta kuin Tampereeltäkin. Yliopistokeskuksessa työskentelee lähes 200 ihmistä, ja vuosittain siellä opiskelee yli 4 000 opiskelijaa. Professoreja on 14.

Tiede- ja yrityspuistoon sijoituvat alueen osaamisen erityisohjelmat, jotka liittyvät muotoiluun, laatuun ja ympäristöön sekä hyvinvointiin.

Kaupunginjohtaja **Tarmo Pipatti** totesi, että alueen pääosaamisala on ympäristö ja tarjolla on runsaasti myös alan koulutusta. Pääkaupunkiseudun ja Varkauden jälkeen alue on maan merkittävin ympäristöliiketoiminnan keskus. Pipatti hämmästeli tuoretta esitystä, jossa Suomen ympäristökeskuksen toimintoja esitetään siirrettäväksi Jyväskylään.

– Lahden ympäristöosaamisen keskittymä antaisi hyvän taustan ympäristökeskuksen toiminnalle,

Pipatti vakuutti päättäjille.

Innovaatiivisia yrityksiä yrittäjien kaupungissa

Lahti tunnetaan yrittäjien kaupunkina. Tilastojen mukaan yrittäjien osuus Lahden seudun työllisistä on peräti 11 prosenttia – luku on Suomen korkein.

Tulevaisuusvaliokunnan jäsenillä oli tilaisuus tutustua kahteen yritykseen, Lahden Polttimoon ja hollolalaiseen Ideachipiin.

Aikoinaan 1800-luvun lopulla viinan polttajana aloittanut Lahtis Bränneri oli ainoa alan yritys, joka selvisi elinvoimaisena läpi kielto-lain. Perheytyksessä on aina huolehdittu siitä, että käytössä olevat menetelmät ja laitteet ovat uusinta tekniikkaa ja toisaalta yritys on aina osannut laajentua uusille alueille. Viinan polton rinnalle ja sittemmin tilalle tuli leiviniivan valmistus ja mallastaminen. Sotaaikaan mukauduttiin valmistamala korvikkeita.

Vuodesta 1984 yritys on keskittynyt mallasuutteen ja entsyymien valmistukseen. Monen olut- tai viskipullon mallas on peräisin Polttimon yritysrppäeseen kuuluvasta Viking Maltista, joka on maailman kymmenenneksi suurin yritys alallaan. Suomessa sillä on ohran sopimusviljelijöitä 2 500, mutta mallasuutetta valmistetaan myös Ruotsissa ja Liettuassa.

Polttimolla on ollut Suomen ensimmäisenä elintarvikealan yrityksenä teknologiastrategia ja -ohjelma. Teknologiajohtaja **Juhani Olkun** mukaan monipuolinen verkottuminen on ollut yksi menestyksen avainsanoja. – Me olemme liian pieniä tekemään kaiken itse, Olkku huomautti.

Idachips oli perustamisvuonna 1985 ensimmäinen ympäristöalan insinööritoimisto Suomessa. Tuontikoneilla aloittanut yritys kehitti vuonna 1991 seulamurskaimen, joka voidaan sijoittaa maan-

Startexin tuotantopäällikkö Eero Pajunen (vasemmalla) on toimitusjohtaja Jukka Järvisen aisaparina tuotekehitystyössä. Perinteisen tyylin suksien pohjiin kiinnitettävä pitoteippi on ollut mullistava innovaatio, mutta uutta pitää keksiä koko ajan. Kovasti kilpailulla alalla pieni yritys menestyy vain innovaatioilla, Järvisen sanoo.

Teksti ja kuvat: Marketta Harinen

■ Yksinkertainen on kaunista. Startexin keksimässä suksien pitoteipissä suomalainen luovuus ja kekseliäisyys tiivistyvät parhaalla mahdollisella tavalla: Satavuotinen konsepti saa uuden, tumpulankin käteen sopivan muodon ja vielä perinteiseen suomalaiseen lajiin. Voitelu ei ole enää ladulle lähdön este.

Tätä kirjoitettaessa hiihtämään on päästy vasta tunneleissa ja Kontiolahden ladulla, mutta Hollolassa Startexin tehtaalla painetaan täysillä. Punaisia pitoteippipakkauksia lähtee kotimaan myymälöihin ja ulkomaille kiivaaseen tahtiin. Viime vuonna moni kauppias joutui myymään eiota, kun kysyntä ylitti kaikki arviot. Tänä talvena jo osataan varautua.

Startex palkittiin Lahdessa lokakuussa TEKin Innovaatiivinen yri-

tytys-palkinnolla.

Startexin tuotevalikoimaan kuuluvat suksivoiteet ja huoltotarvikkeet. Yritys on keskittynyt kehittämään suksivoiteita eri hiihtolajien harrastajille ja kilpaurheilijoille ympäri maailman.

Vain muutama tuote lipsuu tiukasti keskittyneen tuotevalikoiman ulkopuolelle. Startex valmistaa myös tanssilattioiden liukastetta, ja rullasukset tuovat kassavirtaa muuten hiljaisena kesäkautena.

Uusimmat innovaatiot pitoteip-

siirtokoneiden kauhoihin.

Nyt Allu-nimeä kantavilla murskaimilla on jo 80 prosentin osuus maailman markkinoista. Perässä tulevat hyvää vauhtia Allu-aumansekoittajat ja Allu-sekoituslaitteet.

Massastabilisointiin erikoistuneesta sekoituslaitteesta odotetaan yritykselle toista vahvaa tukijalkaa. Laite sekoittaa maa-ainekseen sementtiä tai muuta lisäainetta kuin

taikina. Näin hyllyvä suope-räinen maastokin saadaan kovetumaan ja paalutuskoneet pääsevät tekemään omaa työtään, mikä muuten ei olisi mahdollista.

Kuvaavaa yrityksen menestykselle on, että maan käsittelystä puhuttaessa Suomessa alalla puhutaan jo alluttamisesta, Saksassa alluzieren ja USAssa to alluvise. □

Pittoa pohjiin Startexin keksinnöllä

pi- ja luisteluhiihtäjille tarkoitettu luistoliina ovat tuoneet yritykselle paljon mainetta ja kunniaa, mutta myös liikevaihtoa. Vuoden aikana henkilökunnan määrä on kolminkertaistunut noin 40 työntekijään ja liikevaihto kasvanut 50 prosentilla jo kolmatta vuotta peräkkäin. Tänä vuonna liikevaihto kohoonee 4,8 miljoonaan euroon.

Viennin osuus on jo noin puolet yrityksen liikevaihdosta. Startexin voiteet leviävät 35 maahan, joista suurimmat vientimaat ovat Ruotsi, Norja, Venäjä, Kanada, USA ja Keski-Euroopan hiihtomaat. Yritys on maastohiihdon voidemyyjänä maailman tilaston kakkonen ja kaikkien voiteiden myyjien tilastossa se keikkuu kolmannen, neljännen sijan kieppeillä.

Vuonna 1981 perustettu perheyrittys on kehittänyt vuosien myötä entistä parempia voiteita. Toimitusjohtaja **Jukka Järvinen** on yrityksen sielu ja innovaattoori. Hän toi ensimmäisenä maailmassa 1980-luvulla markkinoille teravapohjaiset pitovoiteet, ja 1990-luvulla syntyivät maailman ensimmäiset fluorivoiteet.

Järvinen kertoo yritysidean kummunneen omasta harrastuksesta. Hän on ollut aktiivinen alppihiihtäjä 1960-luvulta lähtien ja yhä edelleen mies on hyvä yrityksensä tuotteiden testaaja Keski-Eu-

roopan alppimaisemissa.

Myyntimiehestä keksijäksi

– Olin Peltosen suksitehtaalla myyntimiehenä. Kun muovisukset tulivat markkinoille, huomasin, että perinteiset voiteet eivät enää toimineet ja niin aloin kehittää uusia tuotteita. Koulutusta minulla ei ollut, mutta rohkeutta ja luovuutta oli ja tunsin alan. Piti valita tarpeeksi pieni sektori ja osata se niin hyvin kuin mahdollista. Ja kun yritys on nuori ja kilpailu kovaa, vain innovaatioilla menään eteenpäin, Järvinen sanoo.

Hän arvelee, että kemistin koulutus olisi ehkä kahlinnut ja teorian tuntemus ehkä rajoittanut luovuutta. – No, nyt minä olen virallisesti keksijä, kun olen saanut Keksijäin keskusliiton ansiomerkin, Järvinen nauraa.

Hänen mielestään tuotekehittelijälle on usein tyypillistä pysyä jo kehitetyssä tuotteessa ja pyrkiä sitä parantamaan, vaikka pitäisi hypätä paljon kauemmas. Niin Startexillä tehtiin pitoteippiä keksittäessä.

– Suksivoiteita oli levitetty purkeista jo sata vuotta. Minulla oli visio, miten muuten voitaisiin toimia. Teimme myös markkinatutkimuksen, jossa kyseltiin suomalaisilta, mikä on hiihtämään lähden suurin este. Voitelun hanka-

luus nousi tutkimuksessa selvästi ykköseksi.

Aisapariksi pitoteipin kehitte-lyyn Järvinen sai tuotannosta ja tuotekehityksestä vastaamaan insinööri **Eero Pajusen**, jolla oli takanaan pitkä ura Exelissä. Pajunen kertoo, että pitoteipin kehittäminen oli nopea rupeama, kahden, kolmen vuoden urakka. Suunnitelma oli selkeä ja tavoite hallinnassa.

Järvisen mielestä pitoteippi ei sinänsä ole kova juttu, vaan se, että yhdellä pitoteipillä voi hiihtää 300 kilometriä. Sunnuntaihiihtelijälle se riittää koko talveksi.

Varsinaisen korkeamman teknologian Startex on ostanut aina VTT:ltä. – Ostamme sen tiedon, jossa emme itse ole riittävän hyviä. Me kerromme selkeästi heille, mitä tarvitsemme. Se on toiminut hyvin jo 15 vuotta, Järvinen kiittelee yhteistyökumppaniaan.

Yrittäjätutkinto tarvittaisiin

Pitoteippi tuli viime vuoden lumille. Aluksi urheilukauppiat eivät uskoneet tuotteeseen, mutta joulukuussa Startexille alkoi sataa lisätilauksia. Kapasiteettia kasvatettiin. Ensimmäiset paikkatutkimukset suorittiin kahdessa vuorossa ja pian kolmessa.

– Suhteellisen hyvin siitä selvittiin. Ehkä me hävisimme hie-

man määrissä, mutta kyllä investointipolitiikan ja kasvun pitää olla maltillista, Järvinen mieltii.

Hän arvelee yrityksensä pysyvän alallaan. – Me olemme voiteentekijöitä ja siinä pysymme. Ehkä menemme vielä syvemmälle tähän toimialaan ja ryhdymme tietoisesti rakentamaan kaupallista bradia. Tätä yritystä ei vielä tunneta kovin hyvin.

Järvinen haluaisi itse keskittyä tuotekehittelyyn, vaikka joutuu nyt olemaan ensisijaisesti yrittäjä ja toimitusjohtaja.

– On tämä ollut pitkä tie ja sellainen koulu, että voisin muita jopa neuvoa, Järvinen naurahtaa.

Suomen yrittäjäpolitiikasta Järvisellä ei ole pahaa sanottavaa. Asiat ovat melko hyvässä kunnossa, verotuskin.

– Jos päättäjä saisin, jokaisella yrittäjällä ryhtyvällä pitäisi olla ensin jonkinlainen yrittäjätutkinto. Yrittäjät tarvitsevat enemmän tietoa vaikkapa tuloslaskelmista ja taseista ja valmiutta mieltää myös yrittäjyyteen kuuluvia negatiivisia asioita. Minulla on sellainen kuva, että aika puutteellisin tiedoin moni on liikkeellä, Hollolan yrittäjien entinen puheenjohtaja tuumaa. □

Lisätietoja: www.startex.fi